

FINELC

Suomen yliopistojen kielikeskusten verkosto
The Network of Finnish University Language Centres

LAUSUNTO

1/2

2.6.2017

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Viite: OKM/13/010/2017, 24.4.2017

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi perusopetuslain väliaikaisesta muuttamisesta – toisen kotimaisen kielen kokeilu

Suomen yliopistojen kielikeskusten verkosto kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä lausuntopyynnöstä. Verkosto keskittyy lausunnossaan oman toimialueensa kannalta olennaisiin seikkoihin ja tarkastelee raporttia erityisesti kielikoulutusjatkumon näkökulmasta.

Korkeakoulututkinnoista annettu asetus määrää, että tutkinnon suorittamiseen vaaditaan toisen kotimaisen kielen taitoa ja että taidon on oltava sellaisella tasolla, joka varmistaa toimimisen kaksikielissä viranomaisissa ja oman alan kannalta keskeisissä työtehtävissä. Käytännössä tämä tarkoittaa kielitaitoa, jossa opiskelija osaa tuottaa kieltä itsenäisesti, vähintään tasolla B1 eurooppalaisen viitekehyksen asteikolla. Yliopistoihin otettavien opiskelijoiden ruotsin kielen taito on kuitenkin vuosi vuodelta heikentynyt ja siten umpeen kurottava ero lähtö- ja tavoitetason välillä on kasvanut ongelmallisen suureksi. Kehitys koskee erityisesti ruotsia mutta myös suomea toisena kotimaisena kielenä (finska).

Hallituksen esitys, että osa koululaisista voitaisiin vapauttaa toisen kotimaisen kielen opiskelusta peruskoulussa ja myös toisen asteen opinnoissa, johtaa noin kymmenen vuoden aikavälillä sen yliopisto-opiskelijoiden joukon suurenemiseen, jolta puuttuvat edellytykset tutkintoasetuksen mukaisen toisen kotimaisen kielen taidon osoittamiseen. Hallituksen esitykseen sisältyvä ehdotus lisäresursseista korkea-asteelle puuttuvan kielitaidon hankkimiseen vaikuttaa epärealistiselta: tiiviiden yliopisto-opintojen lomaan on vaikea kuvitella niitä 400 - 800 opiskelutuntia, joita kielen oppimiseen alkeista B1-tasolle arvioidaan edellyttävän. Onkin todennäköistä, että kyseiset opiskelijat vapautettiin toisen kotimaisen kielen vaatimuksesta myös yliopistossa ja he suorittaisivat kandidaatin- tai maisterintutkinnon ilman moniin julkisiin tehtäviin edellytettävää kielitaitoa.

Hallituksen esityksessä luetellaan joukko asioita, joita seurataan ja selvitetään kokeilun aikana (mm. kokeilun vaikutukset kielivalintoihin, kielivalintojen taustalla olevat tekijät, miten sukupuoli, perhe- tausta, aikaisempi koulumenestys ja asuinpaikka vaikuttavat kielivalintoihin ja valinnaisuuden vaikutus oppilaiden opiskelumotivaatioon ja oppimistuloksiin). Kokeiluun osallistuvien oppilaiden seuraamisen arvioidaan jatkuvan 5 - 10 vuotta. Esityksestä ei käy tarkemmin ilmi, missä vaiheessa on tarkoitus arvioida kokeilua sen suhteen, viittaavatko tulokset kokeilun laajentamiseen vai sen lopettamiseen.

Edellä esitetyn johdosta toteamme, että hallituksen esityksen mukainen toisen kotimaisen kielen poisvalinta on kauaskantoinen päätös, jota tehdessään oppilaan ja huoltajien pitäisi todella olla tietoisia päätöksen merkityksestä oppilaan koko myöhemmälle koulutus- ja työuralle.

Antti Hildén

Puheenjohtaja

Suomen yliopistojen kielikeskusten verkosto (FINELC)